

УДК 336.7
JEL Classification: G21
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-436-445>

АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ КРЕДИТНОЇ ТА ДЕПОЗИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ Й ПОКАЗНИКІВ ЛІКВІДНОСТІ НА ПРИКЛАДІ АТ «АБ «РАДАБАНК»

© 2025 МАКАРЕНКО Ю. П., ПЕНЯ А. Ю.

УДК 336.7
JEL Classification: G21

Макаренко Ю. П., Пеня А. Ю. Аналіз взаємозв'язку кредитної та депозитної діяльності банку й показників ліквідності на прикладі АТ «АБ «РадаБанк»

У сучасних умовах трансформації банківського середовища, що супроводжується зростанням системних ризиків та волатильністю макроекономічних індикаторів, актуалізується необхідність глибокого аналізу взаємозв'язків між ключовими напрямками діяльності банківських установ. Зокрема, кредитна та депозитна діяльність, будучи основою активних і пасивних операцій відповідно, визначають не лише дохідність банку, але й значною мірою впливають на рівень його ліквідності – здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед клієнтами та контрагентами. У науковому дискурсі зазначені компоненти дедалі частіше розглядаються як інтегровані елементи фінансового механізму банку, взаємодія яких формує основу стабільності й функціональної стійкості фінансової установи. У цьому контексті особливого значення набуває приклад конкретного банку, що дозволяє на практиці простежити динаміку зазначених взаємозв'язків. Об'єктом дослідження виступає АТ «АБ «РадаБанк», для якого здійснено комплексну оцінку структури джерел фінансування, кредитного портфеля та показників ліквідності за 2020–2024 роки. У межах дослідження проаналізовано теоретичні засади функціонування кредитної та депозитної діяльності, динаміку та якісні характеристики кредитного портфеля (забезпеченість, галузеву структуру, ризики), склад депозитної бази та зміну чисельності клієнтів. Особливу увагу приділено нормативним показникам ліквідності (LCR, NSFR) та їх взаємозв'язку з операційною активністю банку. Сформульовані у статті висновки свідчать про системний характер взаємозалежності між депозитною базою, кредитною активністю та ліквідністю, а також обґрунтовують необхідність адаптації банківських стратегій до умов підвищеної ринкової турбулентності. Запропоновані рекомендації можуть бути використані для вдосконалення політики управління ліквідністю на основі інтегрального аналізу пасивних і активних операцій банку.

Ключові слова: кредитна діяльність, депозитна діяльність, ліквідність банку, депозитна політика, кредитний портфель, взаємозв'язок кредитів та депозитів банку.

Рис.: 2. **Табл.:** 6. **Бібл.:** 15.

Макаренко Юлія Петрівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (просп. Науки, 72, Дніпро, 49010, Україна)

E-mail: makarenkoyulia80@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9970-7377>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/U-9635-2017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=5721809270857218092708>

Пеня Ангеліна Юріївна – студент, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (просп. Науки, 72, Дніпро, 49010, Україна)

E-mail: peniaangelina203@gmail.com

UDC 336.7
JEL Classification: G21

Makarenko Y. P., Penia A. Y. Analyzing the Relationship between the Bank's Lending and Deposit Activities and Liquidity Indicators Using the Example of JSC «Joint-Stock Bank «RadaBank»

In the modern conditions of the transformation of the banking environment, accompanied by an increase in systemic risks and volatility of macroeconomic indicators, the need for a thorough analysis of the interconnections between the key areas of banking institutions' activities becomes increasingly relevant. Specifically, lending and deposit activities, being the foundation of active and passive operations respectively, determine not only the bank's profitability but also significantly impact its liquidity level – the ability to meet obligations to clients and counterparties in a timely manner. In the academic discourse, these components are more frequently regarded as integrated elements of the bank's financial mechanism, the interaction of which forms the basis for the stability and functional resilience of the financial institution. In this context, the case of a specific bank becomes particularly significant, allowing for the practical tracing of the dynamics of these interconnections. The subject of the research is the JSC «Joint-Stock Bank «RadaBank», for which a comprehensive assessment of the structure of funding sources, loan portfolio, and liquidity indicators has been conducted for the years 2020–2024. Within the framework of the research, the theoretical foundations of lending and deposit activities have been analyzed, alongside the dynamics and qualitative characteristics of the loan portfolio (collateralization, sectoral structure, risks), the composition of the deposit base, and changes in the number of clients. Special attention has been given to the normative liquidity indicators (LCR, NSFR) and their relationship with the bank's operational activity. The conclusions formulated in the article indicate a systemic nature of interdependence between the deposit base, lending activity, and liquidity, as well as substantiate the need to adapt banking strategies to conditions of increased market turbulence. The proposed recommendations can be used to enhance liquidity management policies based on the integral analysis of the bank's passive and active operations.

Keywords: lending activity, deposit activity, bank liquidity, deposit policy, loan portfolio, interrelation of bank loans and deposits.

Fig.: 2. **Tabl.:** 6. **Bibl.:** 15.

Стабільність функціонування банківської системи в умовах динамічного економічного середовища значною мірою залежить від ефективного управління кредитною та депозитною діяльністю. Ці напрями формують основу активних і пасивних операцій банку та безпосередньо впливають на його ліквідність – здатність своєчасно виконувати зобов'язання. В умовах зростання макроекономічних ризиків, коливань валютних курсів і процентних ставок зростає актуальність дослідження взаємозв'язку між цими складовими. У якості об'єкта дослідження обрано АТ «АБ «РадаБанк» як приклад банку, на матеріалі якого можливо практично оцінити вплив кредитної та депозитної діяльності на показники ліквідності.

Теоретичні та прикладні аспекти взаємозв'язку між кредитною, депозитною діяльністю та ліквідністю банків проаналізовано в роботах С. В. Безвуха, який розглядає залежність ліквідності від кредитної активності, та І. М. Вядрової й І. В. Герця, які дослідили вплив структури депозитів на кредитно-інвестиційну діяльність. Ю. М. Нікольчук, К. Швабій і В. Касьянов акцентують на ролі депозитів і кредитів у підтриманні збалансованої ліквідності.

Метою дослідження є комплексна оцінка взаємозв'язку між кредитною та депозитною діяльністю банків і показниками їх ліквідності на прикладі АТ «АБ «РадаБанк».

Для досягнення цієї мети поставлено такі *завдання*:

- ✦ окреслити економічну сутність понять «кредитна діяльність банку», «депозитна діяльність» і «ліквідність банку» на основі аналізу сучасних наукових підходів;
- ✦ виявити особливості взаємозв'язку між кредитною та депозитною діяльністю у вітчизняній літературі;
- ✦ дослідити структуру, динаміку та тенденції змін кредитного портфеля і депозитної бази АТ «АБ «РадаБанк» у 2020–2024 рр;
- ✦ проаналізувати динаміку ключових показників ліквідності банку (LCR, NSFR), а також розкрити їх залежність від джерел фінансування та кредитної активності.

Однією з ключових передумов для комплексного аналізу взаємозв'язку між кредитною, депозитною діяльністю та ліквідністю банку є теоретичне осмислення природи кредитної діяльності. У сучасній фінансовій науці вона розглядається як один із провідних напрямів функціонування банківських установ. Водночас єдине трактування цього поняття відсутнє: науковці інтерпретують його залежно від дослідницького контексту – управління ризиками, побудова кредитного процесу, оцінювання ефективності портфеля тощо [1, с. 111].

У класичних підходах кредитна діяльність ототожнювалася з банківським кредитуванням – наданням позик за принципами строковості, платності, поверненості та забезпеченості. Ці операції вважались основною банкоутворювальною функцією. Однак, як зазначає В. І. Волохов [1, с. 112], варто розрізняти поняття «кредитна діяльність», «банківське кредитування» та «кредитні операції». Якщо останнє стосується конкретних фінансових операцій із видачі кредитів та супровідної документації, то кредитна діяльність охоплює весь спектр дій і процесів, що реалізують кредитну функцію банку, включно зі стратегією, політикою та управлінням ризиками.

У сучасних українських дослідженнях підкреслюється багатокомпонентний і процесуальний характер кредитної діяльності банку [15, с. 240]. Вона охоплює всі етапи кредитного процесу – від формування стратегії кредитування до контролю за поверненням позик і управління проблемною заборгованістю.

Я. Р. Петрушко акцентує на необхідності розробки збалансованої кредитної політики та стратегії, що визначають пріоритети кредитування, критерії оцінки позичальників і параметри цінової політики банку [9, с. 167]. До ключових елементів ефективної кредитної діяльності відносять достатню ресурсну базу, оптимізацію відсоткових ставок і дієвий механізм управління кредитними ризиками.

У зв'язку з різноманітністю підходів у науковій літературі доцільним є систематизація трактувань поняття «кредитна діяльність банку», яку представлено в *табл. 1*.

Таблиця 1

Інтерпретації поняття «кредитна діяльність банку» в роботах вітчизняних науковців

Автор/джерело	Підхід до розуміння кредитної діяльності
Волохов В. І. [1, с. 112]	Автор наголошує на необхідності відмежування понять «кредитна діяльність» та «кредитні операції», підкреслюючи, що останні є лише однією зі складових більш широкого процесу. Кредитна діяльність — це складна система дій, що забезпечує реалізацію кредитних послуг та формування прибутку, й потребує попереднього створення організаційно-технологічних передумов
Доценко І. О., Доценко В. В. [3, с. 97]	Під поняттям «кредитна діяльність банку» мається на увазі чітко організований комплекс заходів, що забезпечує реалізацію політики залучення та ефективного розміщення кредитних ресурсів на ринку, в межах законодавчих вимог і загальноприйнятих норм банківської практики, спрямованих на оптимізацію управління кредитною діяльністю
Малахова О. Л., Тетюк С. В. [6, с. 277–278]	Кредитна діяльність банку представляє собою цілісну систему, що охоплює реалізацію кредитних операцій, кінцевою метою яких є формування прибутку шляхом створення та пропозиції кредитних продуктів на фінансовому ринку
Петрушко Я. Р. [9, с. 167]	Кредитна діяльність є інтегрованою частиною загальної банківської діяльності, що включає скоординовані відповідно до стратегічних і тактичних завдань управлінські та операційні процеси, спрямовані на акумуляцію кредитних ресурсів і їх ефективне розміщення з урахуванням ризиків і прибутковості

Джерело: систематизовано авторами.

Ефективна реалізація кредитної діяльності банку значною мірою залежить від наявності чіткої кредитної політики, яка відіграє ключову роль у формуванні стабільних фінансових відносин з позичальниками. Кредитна політика, як сукупність внутрішніх положень і процедур, забезпечує цілісність і системність у прийнятті управлінських рішень.

Вона регламентує як структуру кредитного портфеля, так і підходи до аналізу кредитоспроможності, порядок подання та розгляду заявок, функціональну відповідальність працівників і по-

рядок формування резервів на покриття потенційних втрат [9, с. 167–168].

Кредитний портфель виступає не лише кількісним результатом реалізації кредитної політики, а й якісним індикатором її ефективності. Його структура безпосередньо відображає стратегічні пріоритети банку та вибірковість щодо цільових сегментів кредитного ринку. Аналіз портфеля дозволяє встановити рівень концентрації ризиків, частку непрацюючих активів, прибутковість кредитних операцій, відповідність нормативам Національного банку України (рис. 1).

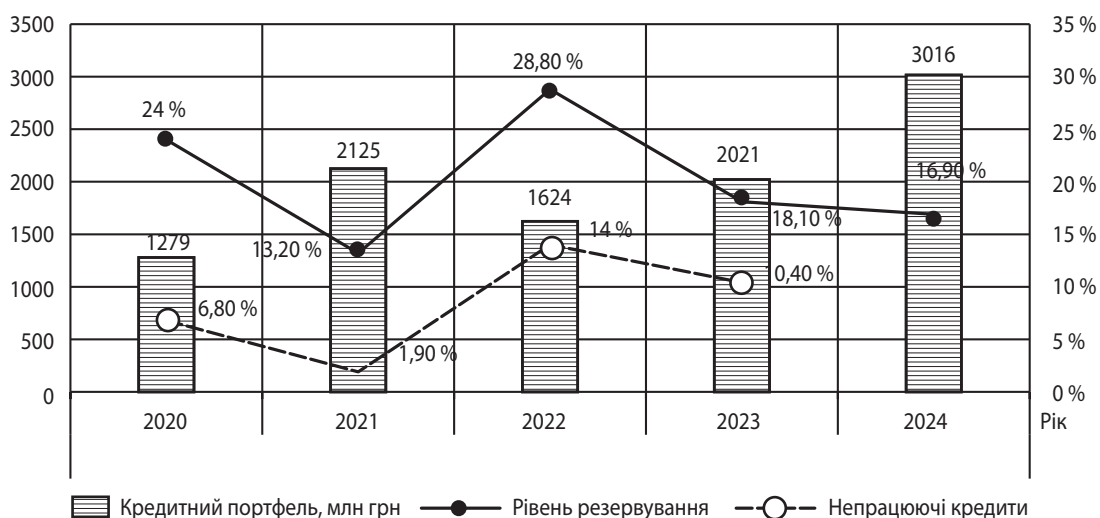

Рис. 1. Динаміка кредитного портфеля АТ «АБ «РадаБанк» до рівня резервування та непрацюючих кредитів за 2020–2024 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі [10–14].

Теоретичне осмислення кредитного портфеля як ключового елементу активної діяльності банку створює підґрунтя для проведення його практичного аналізу. Відповідно до цього пропонуємо розглянути кредитний портфель АТ АБ «РадаБанк» у ретроспективі за 2020–2024 рр., із фокусом на його динамічних характеристиках, рівні сформованих резервів, а також частки непрацюючих кредитів як на показнику якості активів.

Аналізуючи рис. 1, можемо спостерігати, що 2020 р. демонструє таку ситуацію: кредитний портфель становив 1279 млн грн, а рівень непрацюючих кредитів сягав 6,8%. При цьому банк сформував резерви на рівні 24%, що свідчить про обережну кредитну політику на тлі невизначеності, спричиненої пандемією.

У 2021 р. спостерігалось зростання обсягу кредитного портфеля до 2125 млн грн (+66,15%) на тлі суттєвого зниження частки непрацюючих кредитів (NPL 90+) до 1,9% та рівня резервування до 13,2%. Така динаміка свідчить про покращення платоспроможності позичальників і ефективну по-

літику банку щодо реструктуризації проблемної заборгованості. Втім, у 2022 р. на тлі загострення макроекономічних ризиків портфель скоротився до 1624 млн грн (–23,58%), частка NPL різко зросла до 14%, а рівень резервування — до 28,8%. Погіршення кредитної активності супроводжувалося зростанням середньої облікової ставки до 18,42%, що ускладнило доступ до кредитних ресурсів. У 2023 р. зафіксовано ознаки відновлення: обсяг виданих кредитів зріс на 24,45%, рівень NPL зменшився до 10,4%, а резервування – до 18,1%. Попри високу облікову ставку (22,88%), банк поступово активізував кредитування, ймовірно, в межах державних програм. У 2024 р. динаміка залишалась позитивною: обсяг кредитного портфеля сягнув 3016 млн грн (+49,23%), а резервування знизилось до 16,9%, що свідчить про збереження помірно консервативного підходу до управління ризиками.

Визначивши основні зміни загального кредитного портфеля та супровідних індикаторів якості, наступним кроком є дослідження його складу (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка складу кредитного портфеля АТ «АБ «РадаБанк» за 2020–2024 рр., тис. грн

Показник	Рік				
	2020	2021	2022	2023	2024
Кредити корпоративним суб'єктам господарювання	1193835	1935327	1067735	1490439	2303898
Кредити фізичним суб'єктам господарювання	79801	176428	77700	54947	144904
Іпотека	5514	13426	10294	6072	56775
Усього кредитів за вирахуванням резервів	972097	1843613	1155729	1551458	2505577

Джерело: складено за [10–14].

Дані табл. 2 демонструють, що кошти корпоративним суб'єктам господарювання становили основу кредитного портфеля банку в усі роки аналізованого періоду.

Починаючи з 2020 р., їх обсяг поступово зростав – з 1193835 тис. грн у 2020 р. до 1935327 тис. грн. у 2021 р. (+62,11%). Водночас у 2022 р. спостерігається різке скорочення корпоративного портфеля – до 1067735 тис. грн, що обумовлено вже розглянутими факторами. За 2023 р. відновлюється тенденція до зростання, а саме, на 39,59%, що корелює з імовірним кредитуванням бізнесу в межах державних програм підтримки. 2024 р. зберігає даний курс, про що свідчить суттєве зростання корпоративних кредитів на 54,58%.

У кредитах фізичним особам спостерігається схожа ситуація. У 2020–2021 рр. відбулося зростання з 79801 тис. грн до 176428 тис. грн (+121,08%). Це обумовлюється активізацією споживчого попиту та сприятливими умовами для кредитування. У 2022 р. динаміка погіршується та характеризується зменшенням на 55,96%, що зумовлено зростанням кредитних ризиків та посиленням політики банку щодо оцінки кредитоспроможності позичальників. У 2023 р. кількість виданих кредитів фізичним особам зменшується ще на 29,28%. Проте вже у 2024 р. можемо простежити інтенсивне відновлення до 144904 тис. грн (+163,72%) та відповідним зростанням частки кредитів фізичним клієнтам у структурі портфеля.

Іпотечне кредитування, хоча й залишається незначною часткою в загальному портфелі, також

демонструє важливі тренди. Зростання з 5514 тис. грн у 2020 р. до 13426 тис. грн у 2021 р. (+143,49%) може бути пов'язано з державними та банківськими іпотечними програмами підтримки. У 2024 р. цей сегмент зростає до 56775 тис. грн (+835,03%), і це вказує на часткове відновлення ринку нерухомості.

Загальний обсяг кредитів за вирахуванням резервів зростає з 972097 тис. грн у 2020 р. до 2505577 тис. грн за дев'ять місяців 2024 р. (+157,75%).

Поглиблення оцінки динаміки кредитного портфеля передбачає врахування не лише обсягів і складових, але й рівня забезпеченості наданих позик. Для цього варто проаналізувати структуру портфеля за забезпеченими та незабезпеченими кредитами (табл. 3).

За даними табл. 3 спостерігається суттєве зростання обсягу незабезпечених кредитів: на 77,07% у 2020–2021 рр., на 7,80% у 2021–2022 рр. та на 31,17% у 2022–2023 рр. Попри високі темпи приросту, такі кредити не є виключно джерелом ризику, адже характеризуються підвищеною дохідністю завдяки включенню премії за ризик у процентну ставку та зниженими операційними витратами. Важливо зазначити, що понад 85% незабезпечених кредитів надано юридичним особам. Як правило, йдеться про короткострокове фінансування оборотного капіталу зі строком 3–12 місяців, де джерелом погашення виступають стабільні грошові потоки від операційної діяльності.

Втім, щодо забезпечених кредитів, то вони мають більший відсоток у кредитному портфелі

Таблиця 3

Динаміка незабезпечених і забезпечених кредитів АТ «АБ «РадаБанк» за 2020–2023 рр., тис. грн

Показники	Рік			
	2020	2021	2022	2023
Незабезпечені кредити	296936	525778	566793	743454
Кредити, що забезпечені:	982215	1599403	1057403	1277058
– грошовими коштами	100771	149879	33991	9994
– нерухомим майном	569533	998875	723148	753737
у т. ч. житлового призначення	104076	186228	131129	87593
іншими активами	311911	450649	300264	513327
Усього кредитів без резервів	1279150	2125181	1624196	2020512

Джерело: побудовано авторами на основі [11–14].

банку, оскільки є стандартним інструментом фінансування, особливо у випадках значних сум або операцій, що мають вищий рівень ризику. Згідно з даними, понад 90% усіх забезпечених кредитів припадає саме на юридичних осіб. За 2020–2021 рр. забезпечені кредити роки зросли на 62,84%, і в загальній структурі забезпечення домінантне місце традиційно займає нерухоме майно як застава. За 2022 р. забезпечені кредити мають суттєве скорочення –33,89%, проте вже наступного року набуває ознак відновлення – +20,77%. Загальний обсяг забезпечених кредитів зріс з 982215 тис. грн у 2020 р. до 1277058 тис. грн у 2023 р. (+30,02%).

Таким чином, можемо сказати, що АТ «АБ «РадаБанк» демонструє системний, зважений і стратегічно вивірений підхід. У складних макроекономічних умовах установа зберегла активність на ринку кредитування, вміло адаптуючи свою політику до змін економічного середовища.

Успішна реалізація банком кредитної стратегії в довгостроковій перспективі неможлива без

формування стабільної та диверсифікованої ресурсної бази, головним елементом якої виступають депозитні залучення. У цьому зв'язку подальше дослідження доцільно зосередити на теоретичних аспектах депозитної діяльності.

Поняття «депозитна діяльність банку» в економічній літературі трактується по-різному, і досі не існує єдиного загальноприйнятого визначення цього терміна. Зокрема, Лисенок О. В., Шірінян Л. В. та Шірінян Е. А. розглядають депозитну діяльність передусім як операційну функцію залучення коштів – «основну операційну діяльність банку, в рамках якої він залучає кошти клієнтів для подальших інвестицій» [5, с. 53]. Інші підходи підкреслюють стратегічну роль депозитної діяльності у формуванні ресурсів банку: так, Мельничук Н. Ю. та Ковальчук С. С. визначають її як процес, покликаний забезпечити стабільну ресурсну базу банківської установи [7, с. 164].

Депозитна діяльність має певну внутрішню структуру, яка відображає послідовні етапи та основні процеси роботи банку з депозитами, а та-

кож функції, що вона виконує. До ключових етапів депозитної діяльності можна віднести: планування та підготовку, етап залучення (аквізицію депозитів), управління депозитним портфелем шляхом моніторингу та аналізу, контроль та забезпечення виконання зобов'язань, аналіз та коригування.

Депозитна політика банку служить стратегічною основою депозитної діяльності, визначаючи її пріоритети та цільові орієнтири. Вона формує параметри продуктової лінійки депозитів, окреслює процентну політику та спрямована на досягнення балансу між інтересами банку та вкладників.

Важливо розуміти, що депозитна політика – це не тотожне поняття депозитній діяльності, а її

складова. Як зазначається в літературі, депозитна політика є широким поняттям, що включає не лише стратегію і тактику залучення ресурсів на поворотній основі, а й управління та організацію депозитного процесу [2, с. 44].

Узагальнення ключових аспектів депозитної діяльності банку та депозитної політики створює логічну основу для їх прикладного застосування. Саме тому наступним кроком у дослідженні є перехід до аналізу фактичної динаміки джерел фондування АТ АБ «РадаБанк» як результату реалізації депозитної стратегії банку. Додаткову аналітичну цінність становить вивчення зміни чисельності клієнтів, що є індикатором рівня довіри до банку та ефективності його політики залучення ресурсів (табл. 4).

Таблиця 4

Динаміка основних джерел фондування та чисельність клієнтів АТ «АБ «РадаБанк» за 2020–2024 рр., млн грн

Показник	Рік				
	2020	2021	2022	2023	2024
Кошти банків	350	1047	0	0	0
Коштів фізичних осіб	971	1347	1204	2201	2802
Кошти юридичних осіб	1176	2239	2091	4415	3617
Кількість клієнтів фізичних осіб	27514	28912	29493	31743	33456
Кількість клієнтів юридичних осіб	4907	5323	5479	5133	5167
Загальна сума фондування	2497	4633	3295	6616	6419

Джерело: складено за [10–14].

Також, окрім динаміки джерел фондування, не менш важливу роль відіграє загальна структура джерел фондування банку, оскільки від неї безпосередньо залежать вартість залучення коштів банком, їх стабільність і гнучкість управління активами та зобов'язаннями (табл. 5).

На підставі даних, поданих у табл. 4 і табл. 5, можемо простежити низку важливих змін у джерелах фондування банку. У 2020 р. частка коштів банків становила 14,02%, а вже у 2021 р. зросла до 22,6%. З 2022 р. банк повністю відмовився від запозичень

інших банків. Така стратегія знизила залежність від короткострокових, нестабільних зобов'язань, оскільки кошти клієнтів є надійним джерелом фондування через свою масовість і диверсифікованість, поведінку та вартість залучення.

Укоштах фізичних осіб спостерігається нерівномірна динаміка. За 2021 р. їх обсяг зріс на 38,72%, проте їх частка у структурі знизилася на –9,81%. У 2022 р. відбулося зниження – до 1204 млн грн (–10,62%), що можна напряму

Таблиця 5

Структура основних джерел фондування АТ «АБ «РадаБанк» за 2020–2024 рр., %

Показник	Рік				
	2020	2021	2022	2023	2024
Кошти банків	14,02	22,60	–	–	–
Кошти фізичних осіб	38,89	29,07	36,54	33,27	43,65
Кошти юридичних осіб	47,10	48,33	63,46	66,73	56,35

Джерело: складено за [10–14].

пов'язати з початком повномасштабного вторгнення, девальваційними ризиками та агресивною монетарною політикою НБУ – середня облікова ставка становила 18,42%. Починаючи з 2023 р., ситуація поступово стабілізувалася – обсяг коштів зріс до 2201 млн грн (+82,81%). Така позитивна динаміка супроводжувалася зростанням кількості фізичних осіб у структурі фондування до 43,65% у 2024 р., що свідчить про відновлення довіри населення.

Кошти корпоративних клієнтів мали ключове значення у структурі фондування. У 2021 р. їх обсяг зріс на 90,39% у динаміці та на 1,23% у структурі порівняно з 2020 р. 2022 рік, через ряд уже розглянутих причин, має негативну тенденцію щодо зменшення суми депозитів до 2091 млн грн (–6,61%) у динаміці, проте через відмову від банківських позик структура джерел фондування змінюється, і кошти юридичних осіб займають 63,46%.

У 2023 р. відбулося різке зростання – до 4415 млн грн (+111,14%), що стало результатом стабілізації умов введення бізнесу в тилкових регіонах та адаптації до воєнних умов. За дев'ять місяців 2024 р. сума даних депозитів знизилася до 3617 млн грн (–18,07%), що можна пов'язати з частковим виведенням коштів на фінансування операційної діяльності або перерозподілом активів у валютні/строкові інструменти.

Загальна сума клієнтських депозитів зросла з 2497 млн грн у 2020 р. до 6419 млн грн за дев'ять місяців 2024 р. (+157,07%). Найінтенсивніше зростання відбулося у 2023 р. (+100,79% порівняно з 2022 р.).

Зважаючи на ключову роль депозитної бази в забезпеченні фінансової стійкості банку, наступним кроком є розгляд структури депозитів за строковістю, що дозволить глибше оцінити рівень стабільності залучених ресурсів (рис. 2).

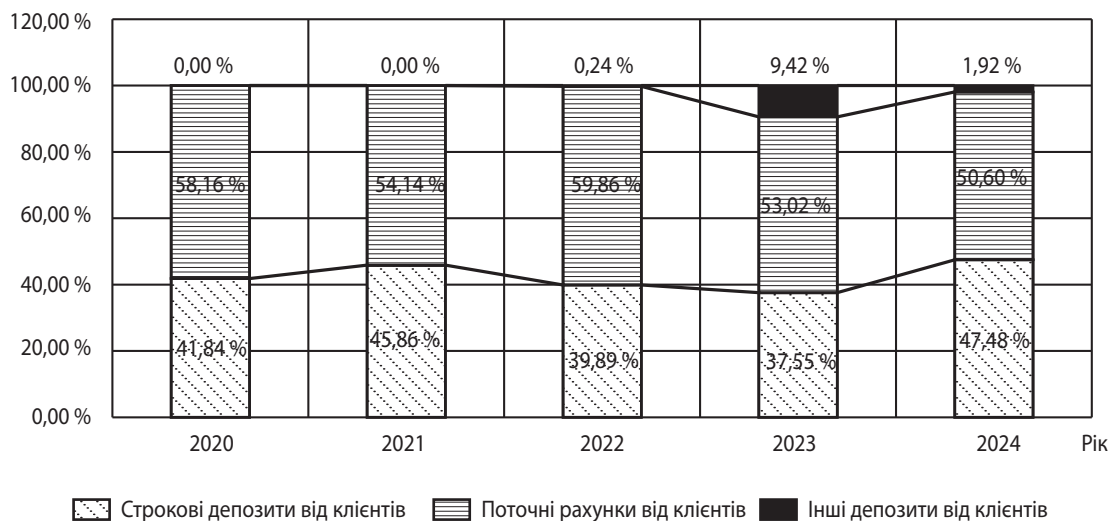

Рис. 2. Структура основних джерел фондування за строковістю АТ «АБ «РадаБанк» за 2020–2024 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі [10–14].

Аналізуючи рис. 2, видно, що у 2020 р. частка строкових депозитів від клієнтів становила 41,84%, а поточних рахунків – 58,16%. Така структура демонструвала відносно збалансований ресурсний портфель, характерний для стабільного періоду з помірною інфляцією.

За рис. 2 можемо бачити, що у 2020 р. частка строкових депозитів від клієнтів становила 41,84%, а поточних рахунків – 58,16%. Така структура демонструвала відносно збалансований ресурсний портфель, характерний для стабільного періоду з помірною інфляцією. За 2021 р. спостерігається зростання частки строкових депозитів до 45,86%. У 2022 р. поточні рахунки зростають до 59,86%, а строкові депозити зменшуються до 39,89%, з чого випливає, що клієнти віддавали перевагу ліквід-

ності та збереженню гнучкості, а не дохідності, остерігаючи втратити контроль над ресурсами.

У 2024 р. структура депозитного портфеля АТ «АБ «РадаБанк» демонструє помітне вирівнювання за строковістю: частка поточних рахунків становила 50,60%, а строкових – 47,48%. Такий баланс свідчить про свідомі кроки банку щодо оптимізації ресурсної бази та зниження ризиків ліквідності. Надмірна залежність від поточних коштів, хоч і здешевлює залучення ресурсів, підвищує ймовірність раптового відтоку коштів, що негативно впливає на кредитну активність і прибутковість.

Отже, кредитна та депозитна діяльність банку є взаємозалежною: обсяг депозитів визначає

можливості кредитування, а якість кредитного портфеля – рівень довіри вкладників. У цьому контексті депозитна політика задає межі кредитної, формуючи основу для розширення активних операцій. Ліквідність, своєю чергою, виступає ключовим елементом підтримки балансу між цими сферами. Вона забезпечує здатність банку виконувати зобов'язання у строки та залежить від узгодженості активів і пасивів за строковістю й обсягами. В українському законодавстві ліквідність банку переважно трактується як спроможність своєчасного виконання зобов'язань перед клієнтами.

У контексті сучасного банківського регулювання показники LCR (коефіцієнт покриття ліквідністю) та NSFR (норматив чистого стабільного фінансування) є основними індикаторами ліквідності та платоспроможності банківських установ. Їх аналіз дозволяє не лише оцінити поточну ліквідну позицію банку, а й виявити глибші тенденції в управлінні строковою структурою активів і зобов'язань (табл. 6).

У 2020 р. АТ «АБ «РадаБанк» демонстрував надлишкову короткострокову ліквідність: LCR становив 244,05%, а LCR – 258,29%, що значно пе-

Таблиця 6

Динаміка показників ліквідності АТ «АБ «РАДАБАНК» за 2020–2024 рр., %

Показник	Рік				
	2020	2021	2022	2023	2024
LCR _{ВВ}	244,047	184,0895	335,7366	320,5059	309,0441
LCR _{ів}	258,2923	404,84	186,7380	579,7730	436,7202
NSFR	–	127,383	166,4866	246,5012	166,0820
Рівень інфляції	5	10	26,60	5,10	12
Середня облікова ставка	8,3125	7,3125	18,42	22,88	13,75

Джерело: побудовано авторами на основі [4; 8; 10–14].

ревищує регуляторне мінімум 100% і свідчить про значний обсяг високоліквідних активів. У 2021 р. LCR зменшився до 184,09%, що пов'язано із запровадженням нормативу NSFR і структурним перерозподілом активів на користь довгострокових. Водночас LCR зріс до 404,84% через нарощення валютної ліквідності. У 2022 р. на тлі зовнішніх шоків банк зосередився на консервативній стратегії управління ліквідністю: рівень LCR зріс до 335,74%, а LCR знизився до 186,74% через валютні обмеження. NSFR, що оцінює довгострокову стійкість, досягнув 166,49%, підтверджуючи високий рівень стабільності фондування. У 2024 р. відбулося помірне зниження всіх трьох показників на фоні стабілізації економіки та активізації кредитування, зокрема зростання іпотечного портфеля. Зниження LCR пояснюється зростанням очікуваного відтоку за депозитами, а скорочення NSFR – зміщенням акценту з довгострокового фондування на більш короткострокові інструменти.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження підтверджено взаємозалежність між кредитною, депозитною діяльністю банку та його ліквідністю. Досвід АТ «АБ «РадаБанк» у 2020–2024 рр. свідчить, що ефективне управління ліквідністю можливе лише за умов

узгодженого регулювання джерел фондування та кредитного портфеля. Установлено, що строкова структура депозитів істотно впливає на рівень показників ліквідності: строкові депозити зміцнюють стабільність фондування (NSFR), а переважання короткострокових зобов'язань підвищує навантаження на показник LCR. Якість кредитного портфеля, зокрема рівень простроченої заборгованості, позначається на потребі у формуванні резервів, що впливає на обсяг ліквідних активів. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Волохов В. І Економічна природа і зміст кредитної діяльності банку в аспекті оцінювання її ефективності. *Фінанси України*. 2009. № 8. С. 109–117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2009_8_12
2. Глушенко О. В., Швайко М. Л., Хмельков А. В., Гончаренко В. В. Депозитна політика банку. *Агросвіт*. 2023. № 24. С. 42–48. DOI: 10.32702/23066792.2023.24.42
3. Доценко О. І., Доценко В. В. Сутність та значення кредитної діяльності банку у сучасних умовах економічного розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2017. Вип. 12. Ч. 1. С. 94–98. URL: <http://www.visnyk-econom>

- uzhnu.uz.ua/archive/12_1_2017ua/23.pdf?utm_source=perplexity
4. Індекс інфляції в Україні. *Мінфін*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>
5. Лисенок О. В., Шірінян Л. В., Шірінян Е. А. Оцінка економічної ефективності операцій банку з цінними паперами на прикладі АТ «Ощадбанк». *Фінанси України*. 2021. № 4. С. 48–64. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.04.048>
6. Малахова О. Л., Тетюк С. В. Кредитна діяльність банків як базова передумова забезпечення фінансової стійкості банківської системи України. *Економічний аналіз*. 2014. № 1. Т. 16. С. 276–284. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/466/457>
7. Мельничук Н. Ю., Ковальчук С. С. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 1. С. 163–167. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-67-26>
8. Облікова ставка НБУ. *Мінфін*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/nbu/refinance/>
9. Я. Р. Кредитна діяльність банку та основні етапи її організації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 20. Ч. 2. С. 166–170. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_2_2018ua/37.pdf?utm_source=perplexity
10. Проміжна фінансова звітність АТ «АБ «РАДАБАНК» за 3 квартал 2024 року. URL: <https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/fin-zvit-radabank-3-kv-2024-podpis.pdf>
11. Річна фінансова звітність АТ «АБ «РАДАБАНК» за 2020 рік. URL: https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/Godovo%D1%83_otchet_2020.pdf
12. Річна фінансова звітність АТ «АБ «РАДАБАНК» за 2021 рік. URL: <https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/godovou-otchet-2021-2.pdf>
13. Річна фінансова звітність АТ «АБ «РАДАБАНК» за 2022 рік. URL: <https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/godovou-otchet-2022-2.pdf>
14. Річна фінансова звітність АТ «АБ «РАДАБАНК» за 2023 рік. URL: <https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/ricnii-zvit-radabank-2023-rik-i-zvit-audit-z-pidpisom.pdf>
15. Якушева І. Є. Кредитна діяльність банків: сучасний стан та перспективи. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 2. С. 239–244. DOI: 10.31388/2519-884X-2019-40-239-244
- nykh umovakh ekonomichnoho rozvytku [Essence and significance of bank credit activity in modern conditions of economic development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, 12(1), 94-98. http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_1_2017ua/23.pdf?utm_source=perplexity
- Hlushchenko, O. V., Shvaiko, M. L., Khmelkov, A. V., & Honcharenko, V. V. (2023). Depozytna polityka banku [Bank deposit policy]. *Ahrosvit*, 24, 42-48. <https://doi.org/10.32702/23066792.2023.24.42>
- Indeks inflatsii v Ukraini [Inflation index in Ukraine]. (n.d.). *Minfin*. <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>
- Lysenok, O. V., Shirinian, L. V., & Shirinian, E. A. (2021). Otsinka ekonomichnoi efektyvnosti operatsii banku z tsinnymy paperamy na prykladi AT «Oshchadbank» [Assessment of economic efficiency of bank securities operations on the example of JSC «Oschadbank»]. *Finansy Ukrainy*, 4, 48-64. <https://doi.org/10.33763/finukr2021.04.048>
- Malakhova, O. L., & Tetiuk, S. V. (2014). Kredytna diialnist bankiv yak bazova peredumova zabezpechennia finansovoi stiikosti bankivskoi systemy Ukrainy [Credit activity of banks as a basic prerequisite for ensuring financial stability of Ukraine's banking system]. *Ekonomichnyi analiz*, 16(1), 276-284. <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/466/457>
- Melnychuk, N. Yu., & Kovalchuk, S. S. (2020). Depozytna diialnist bankivskykh ustanov u konteksti formuvannia yikhnoi resursnoi bazy [Deposit activity of banking institutions in the context of forming their resource base]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, 1, 163-167. <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-67-26>
- Oblikova stavka NBU [NBU discount rate]. (n.d.). *Minfin*. <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/nbu/refinance/>
- Petrushko, Ya. R. (2018). Kredytna diialnist banku ta osnovni etapy yii orhanizatsii [Bank credit activity and main stages of its organization]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, 20(2), 166-170. http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_2_2018ua/37.pdf?utm_source=perplexity
- Promizhna finansova zvitnist AT «AB «RADABANK» za 3 kvartal 2024 roku [Interim financial statements of JSC «AB «RADABANK» for the 3rd quarter of 2024]. (2024). <https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/fin-zvit-radabank-3-kv-2024-podpis.pdf>
- Richna finansova zvitnist AT «AB «RADABANK» za 2020 rik [Annual financial statements of JSC «AB «RADABANK» for 2020]. (2021). https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/Godovo%D1%83_otchet_2020.pdf

REFERENCES

Dotsenko, O. I., & Dotsenko, V. V. (2017). Sutnist ta znachennia kredytnoi diialnosti banku u suchas-

Richna finansova zvitnist AT «AB «RADABANK» za 2021 rik [Annual financial statements of JSC «AB «RADA-BANK» for 2021]. (2022). <https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/godovou-otchet-2021-2.pdf>

Richna finansova zvitnist AT «AB «RADABANK» za 2022 rik [Annual financial statements of JSC «AB «RADA-BANK» for 2022]. (2023). <https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/godovou-otchet-2022-2.pdf>

Richna finansova zvitnist AT «AB «RADABANK» za 2023 rik [Annual financial statements of JSC «AB «RADA-BANK» for 2023]. (2024). <https://www.radabank.com.ua/storage/files/bank/fyn-otchetnost/ricnii-zvit-radabank-2023-rik-i-zvit-audit-z-pidpisom.pdf>

Volokhov, V. I. (2009). Ekonomichna pryroda i zmist kredytnoi diialnosti banku v aspekti otsiniuvannia yii efektyvnosti [Economic nature and content of bank credit activity in terms of evaluating its effectiveness]. *Finansy Ukrainy*, 8, 109-117. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2009_8_12

Yakusheva, I. Ye. (2019). Kredytna diialnist bankiv: suchasnyi stan ta perspektyvy [Credit activity of banks: current state and prospects]. *Zbirnyk naukovykh prats TDATU imeni Dmytra Motornoho. Seriya «Ekonomichni nauky»*, 2, 239-244. <https://doi.org/10.31388/2519-884X-2019-40-239-244>

UDC 336.7:658

JEL Classification: G21; G28; G34

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-445-450>

THE FACTORS ENSURING THE OPENNESS OF CORPORATE GOVERNANCE AND INFORMATION TRANSPARENCY IN THE BANKING SYSTEM

© 2025 KOKASHVILI N. B. SOSANIDZE M. O.

UDC 336.7:658

JEL Classification: G21; G28; G34

Kokashvili N. V., Sosanidze M. O. The Factors Ensuring the Openness of Corporate Governance and Information Transparency in the Banking System

In today's world, corporate governance principles are receiving increasing attention, especially in the post-crisis period after the collapse of many companies and financial markets. In Georgia, the conception of corporate governance is applied across various businesses, particularly in the banking system; however, it still requires methodical and systematic improvement. The research is based on a sample of five well-known commercial banks in Georgia, through which the employees' perspectives on the relationship between five corporate governance variables (accountability, transparency, fairness, discipline, and responsibility) and perceived banking performance were studied. The specific objective of the study was as follows: to assess corporate governance practices in the selected commercial banks, examine perceptions of performance effectiveness, and analyze the impact of corporate governance on perceived outcomes. The analysis of the results showed that corporate governance has a significant impact on the organizational success of companies. Specifically, it is found that accountability, transparency, fairness, discipline, and responsibility play important roles in ensuring the success of commercial banks in the country. According to the study, these five variables significantly contribute to the formation of efficient corporate governance in Georgian commercial banks. The scientific novelty of the work lies in identifying the challenges and prospects of corporate governance in Georgia's banking sector. The practical significance of the study is that the authors' conclusions and recommendations may help improve corporate governance in the country's banking sector.

Keywords: transparency, openness, management, descriptive statistics, corporate governance, accountability, fairness.

Bibl.: 10.

Kokashvili Nanuli V. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Department of Business Administration, Gori State Pedagogical University (53 Ilia Chavchavadze Ave., Gori, 1400, Georgia)

E-mail: nanulikokashvili@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3036-609X>

Sosanidze Maka O. – Professor, Gori State Pedagogical University (53 Ilia Chavchavadze Ave., Gori, 1400, Georgia)

E-mail: makasosanidze2@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1572-1471>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58805056143>